

Pr: Diaria
Tirada: 23.046
Dif: 15.200

Secc: CATALUÑA Valor: 10.260,62 € Area (cm2): 875,0 Ocupac: 94,01 % Doc: 1/2 Autor: Mireia Rourera BARCELONA Num. Lec: 54000

Protagonistes HA COORDINAT 'EL MONJO, L'HISTORIADOR I L'EDITOR. HOMENATGE A JOSEP MASSOT I MUNTANER' (PAM)

Jordi Manent

“El pare Josep Massot representa molts valors de Montserrat”

Mireia Rourera
BARCELONA

“**A**l pare Massot li costa emocionarse perquè és una persona continguda, però jo crec que el dia del seu aniversari, el 3 de novembre, quan ens vam reunir per fer-li una sorpresa i donar-li aquest llibre d'homenatge, es va emocionar i va estar molt content”, recorda Jordi Manent, el filòleg que ha coordinat aquesta miscel·lània sobre el monjo benedictí, a qui coneix des que era molt jove perquè era molt amic del seu pare, l'escriptor i activista Albert Manent. “Aquest llibre es va fer amb la idea de commemorar tres celebracions del pare Massot l'any 2021: que va fer 80 anys, que va ser el 50è aniversari de la seva professió com a monjo de Montserrat i també que en va fer 50 com a director de Publicacions de l'Abadia de Montserrat (PAM), l'editorial més antiga en actiu d'Europa i probablement del món”, diu, i recorda que aquest 2022 Josep Massot –que ara mateix està convalescent recuperant-se d'una patologia pulmonar– també podrà celebrar que fa 60 anys que va ingressar al monestir de Montserrat.

El llibre l'ha publicat Publicacions de l'Abadia de Montserrat. D'amagat? Sí, i tant, ell no en sabia res. De seguida que vaig tenir la idea vaig proposar-ho a l'aleshores abat de Montserrat, Josep Maria Soler, que de seguida va dir que sí, i l'Abadia de Montserrat i les Publicacions es van convertir en impulsores del llibre. També s'hi van adherir altres entitats amb les quals el pare Massot ha tingut molta relació: l'Institut d'Estudis Catalans, en què és membre de la secció històrico-arqueològica; la Reial Acadèmia de Bones Lletres, en la qual va estar molt implicat i va ser-ne secretari; la Universitat de les Illes Balears, on és doctor *honoris causa*; la Xarxa Vives d'Universitats, d'on té la medalla d'honor, i l'Institut d'Estudis Balears.

Qui hi ha escrit, en la miscel·lània?

Persones relacionades amb els diferents aspectes de la seva trajectòria, tant de monjo com d'historiador i editor; també persones de l'entorn de les institucions en les quals ell està o ha estat, i, finalment, amics seus. Al final ha sortit un mosaic de seixanta persones –filòlegs, historiadors, religiosos, literats...– que parlen de la seva vida, la seva obra, la seva trajectòria i els seus records personals.

Parla de relacions personals. Vostè el coneix de petit.

Jo era preadolescent quan venia de tant en tant a sopar a casa perquè, tot i que vivia a Montserrat, baixava sovint a Barcelona. Amb el meu pare eren amics des del 1959. Sempre dic que ha estat com un mestre perquè a casa es xerrava de tot: de literatura, d'història, de llengua, d'Església, del país... i molt sovint, això ho recordo bé, ens reglava llibres. A la meua mare, de filosofia i alguns d'infantils que li agradaven; al meu pare, d'història i literatura, que a mi primer no em deien gran cosa, fins que em vaig adonar que realment m'interessaven molt. Els primers llibres que em va regalar eren de la col·lecció La Xarxa, de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que eren llibres juvenils. També em regalava llibres de la col·lecció de novel·la historiadada Les arelles, l'Aventura i la Història, de l'Oriol Vergés. Recordo molt *Desperta, ferro!*... *Els almogàvers*, que em va fer agafar passió per aquells guerrers i altres ordes militars. He tingut la sort de conèixer-lo en un context proper i de molta sinceritat.

Vostè diu que el pare Massot és un treballador infatigable.

Quan li van donar el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, el 2012, va dir: “Fa 50 anys que no faig vacances!” Uns anys més tard, el 2017, va ser operat del cor i, naturalment, va haver d'afitjar el ritme, però fixa't que diu en una entrevista que li van fer a *Catalunya Cristiana* l'any passat: “Continuo aprofitant tots els minuts de què disposo, per bé que, per raons de salut, he hagut de reduir el nombre d'hores de treball: he passat de les setze o divuit a les deu o dotze d'ara.”

És una màquina.

Quan va entrar a Montserrat com a novici encara estava estudiant i la comunitat li va permetre que acabés els estudis i fes el noviciat alhora.

Sí, pujava i baixava de Barcelona a Montserrat perquè estava estudiant i ell mateix reconeix que és un “monjo atípic”. Avui en dia els monestirs, si no són de clausura, són espais oberts i els monjos, o monges, surten segons les seves necessitats. En el cas del pare Massot, Montserrat ja va veure d'entrada que era un cas molt excepcional, que tenia moltes inquietuds culturals i intel·lectuals, i ja des del principi li van donar carta blanca per moure's, tot i que, evidentment, ha complert amb les tasques que tocaven com a monjo...; però, vaja, ha tingut sempre molta llibertat, primer per fer els seus estudis i després per fer la seva tasca d'editor.

Què representa el pare Massot per a Montserrat?

Jo crec que el pare Massot representa molts valors de Montserrat, a banda de la vida religiosa i la catalanitat, és clar. Representa l'erudició, l'altruisme, la connexió amb moltes persones i sectors, l'obertura.

El seu caràcter conciliador ha propiciat moltes sinergies.

Té molt bon caràcter i, per tant, connecta amb la gent. Amb Publicacions de l'Abadia de Montserrat i totes les seves col·leccions, una cinquantena, la majoria de les quals són actives, ha tingut una molt bona plataforma per canalitzar articles, llibres i estudis de difícil ubicació, de molts autors de totes les terres de parla catalana i moltes disciplines. El mateix ha passat amb les revistes *Studia Monastica* –que va dirigir més de vint anys–, *Serra d'Or*, *Randa* –que encara dirigeix–, *Caplletra*, *Documents d'Església* i *Qüestions de Vida Cristiana*. El 2011 van haver de tancar la revista juvenil *Tretzevents*, però avui encara es manté la infantil *Piu-Piu*. També va arribar a dirigir la revista de l'IEC *Llengua & Literatura*. Per tant, parlem de moltes plataformes per donar veu a molta gent.

La seva tasca al capdavant de Publicacions de l'Abadia de Montserrat ha estat impressionant.

L'editorial Publicacions de l'Abadia de Montserrat va començar a publicar el 1499, tot i que inicialment era una impremta; per tant, estem parlant d'una editorial amb més de cinc-cents anys d'història. El 1971 ell estava a punt d'anar-se'n a l'estranger a ampliar estudis quan l'abat d'aquell moment, que era Cassià Maria Just, li va encarregar dirigir l'editorial. Ho va acceptar i s'hi va abocar; va fer l'editorial molt al seu gust, va ampliar les col·leccions i hi va afegir disciplines. Publica més llibres de religió, d'Església i de vida monàstica, més llibres d'història, obre el camp de la música, obre el camp de llibre infantil, això és molt important, i a les revistes infantils, i per fer aquests llibres, contacta amb il·lustradors catalans i estrangers. S'obre a publicar tot de llibres literaris, i tesis de moltes universitats dels territoris de parla catalana. I una cosa molt important: els llibres de text i de llengua, que són de referència.

El 'Digui, digui...'

El famós curs de català *Digui, digui...*, efectivament, va ser un dels més populars de les Publicacions, però també hi ha els actuals llibres *Veus*, d'exercicis i gramàtica, que es continuen venent, i ara també hi ha els llibres *A punt...* –crec que

RELIGIONS

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
Direcció General d'Affers Religiosos**Jordi Manent** amb el llibre amb què es ret homenatge al monjo i erudit Josep Massot

■ JUANMA RAMOS

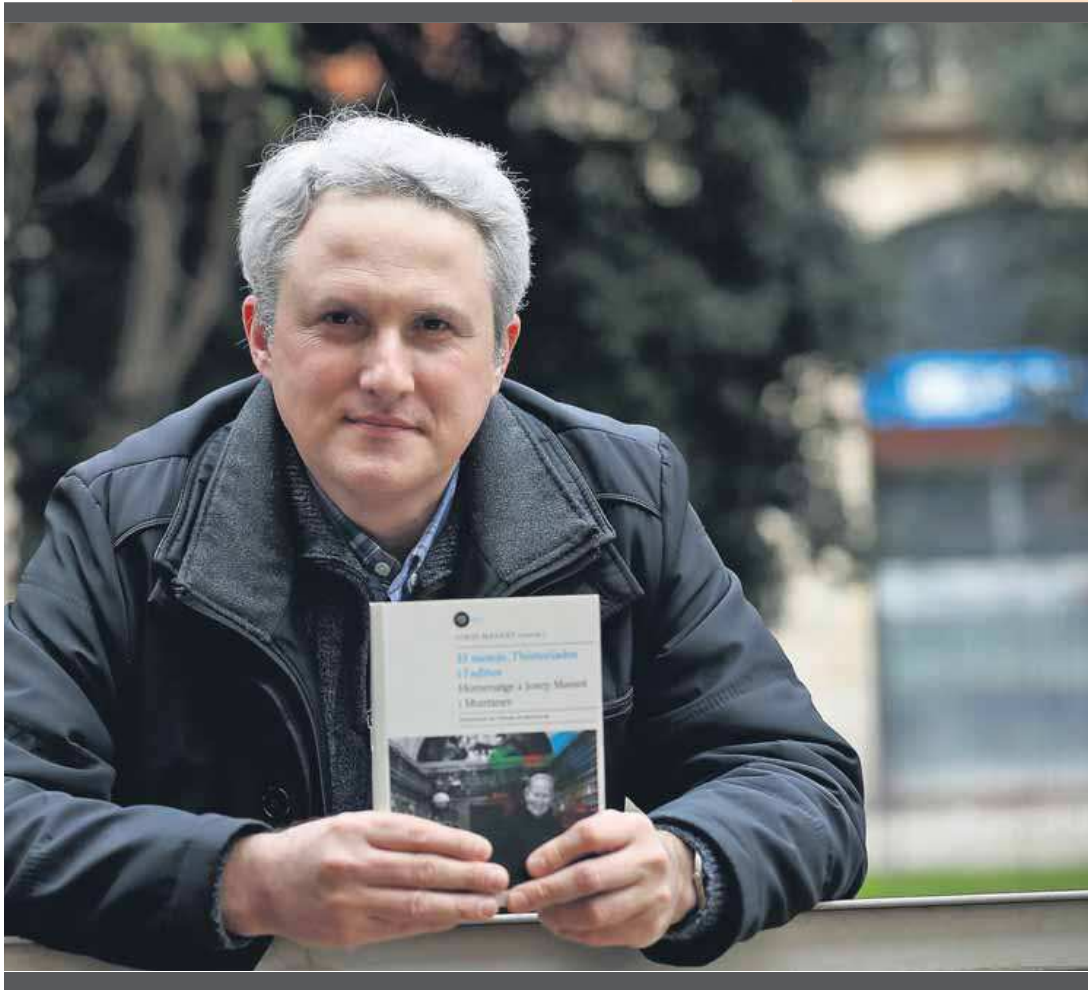
Aquesta miscel·lània commemora els 80 anys del pare Massot, els 50 de la seva professió de monjo i els 50 d'editor de les PAM

Quan li van donar el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes el 2012 va dir: "Fa 50 anys que no faig vacances!"

Ha exercit de divulgador de la història, la literatura, de la música i la llengua de tots els territoris de parla catalana

hi ha tots els nivells, des de l'inicial fins al C i el D-. Ell ha exercit de militant de la llengua catalana. Va venir de Mallorca a viure a Catalunya abans de l'any 1958, que va ser quan va començar a estudiar filologia romànica (perquè la catalana òbviament estava prohibida) a la Universitat de Barcelona i des d'aleshores ha estat un element d'enllaç clau entre intel·lectuals dels territoris de parla catalana. Principalment de les Illes Balears, Catalunya i el País Valencià, però també té amistat i contactes a la Catalunya Nord, la França, Andorra i l'Alguer.

I allò que deia de les tesis doctorals?

Ha publicat desenes i desenes –per no dir centenars– de tesis d'estudiosos d'universitats de parla catalana que sense el seu interès segurament haurien quedat inèdites. I les ha publicat sabent que les tesis són un llibre que es ven poc.

I molts llibres de religió.

En aquesta miscel·lània, Pere Fullana recorda que l'interès de Massot per la història de l'Església no se centra només en la història institucional i interna, sinó més aviat en la projecció cultural d'eclesiàstics i d'intel·lectuals catòlics que han tingut una significació i una projecció rellevants en l'àmbit de la història. Un altre monjo, Bernabé Dalmau, recorda que una de les preocupacions de Massot, al principi, va ser recuperar per a les edi-

cions del monestir la Bíblia en què havien treballat diversos monjos als anys seixanta. Així que va recuperar la Bíblia de Montserrat, va reprendre la tradició del missal popular i va editar llibres litúrgics en català..., seguint els aires d'obertura que va marcar el Concili Vaticà II.

Algun títol, en destacaria?

Ell ha estudiat l'Església de, sobretot, les Illes i Catalunya, i així destacaria com a molt importants el llibre de l'any 1973 *Aproximació a la història religiosa de la Catalunya contemporània*, el del 1977 *Església i societat a la Mallorca del s. XX* i el del 1978 *L'Església catalana entre la guerra i la postguerra*. El 1979 va publicar *Els creadors del Montserrat modern*. Com a editor ha reeditat moltíssimes vegades i ha revisat un llibre molt important per al monestir, la *Història de Montserrat*, del pare Anselm M. Albareda.

La faceta d'historiador és molt important. La seva aportació a la llengua i a la història dels territoris de parla catalana ha estat –diu vostè– colossal, sobretot la història de les Illes i, en concret, la història de la Guerra Civil.

Abans que ell l'estudiés ja s'havia parlat de la Guerra Civil a les Illes, però el pare Massot en va parlar després de consultar arxius il·lencs, catalans, espanyols, italians, anglesos... La historiografia que hi havia hagut fins als setanta a les Illes Ba-

Un savi

El llibre *El monjo, l'historiador i l'editor. Homenatge a Josep Massot i Muntaner* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat) és una miscel·lània sobre la vida i l'obra d'aquest monjo de Montserrat, un dels personatges clau en la història de Catalunya del segle XX. És difícil encabir en un sol volum tota la tasca feta per aquest home, un savi (llicenciat en literatura romànica i amb estudis eclesiàstics d'humanitats, de filosofia i de teologia) que ha escrit llibres, ha editat llibres i revistes i, com diu Manent, "tesis doctorals d'universitats de totes les zones de parla catalana que si no hagués estat per ell no s'haurien publicat mai". Treballs que, de fet, acaben explicant un país al mil·límetre.

lears havia estat limitada i condicionada pel franquisme i, per tant, no era tan lliure. Ell va oxigenar la historiografia sobre la Guerra Civil a les Illes Balears, sobretot a Mallorca, i li va donar una nova empremta. En aquesta miscel·lània ho explica molt bé en Damí Pons.

Ha exercit molt de mallorquí.

Ha exercit de mallorquí i de divulgador de la història, la literatura, la música i la llengua de tots els territoris de parla catalana. De les Illes ha estudiat la Guerra Civil, la postguerra, l'exili, la societat, la llengua, la cultura, el cançoner popular, l'Església, i ha fet biografies de moltes figures importants de l'àmbit lingüístic: Marià Aguiló, Antoni Maria Alcover, Joan Estelrich, Antoni Maria Sbert. També ho ha fet amb personatges de Catalunya i una de les seves grans obres és el *Cançoner popular* de Catalunya. Se n'havien publicat tres volums i ell va publicar del quart fins al 21è, alguns de dobles.

Sebastià Bennasar diu: "Ai, el dia que Netflix coneix el pare Massot!"

En part perquè la seva vida ha estat una mica de pel·lícula per allò del monjo atípic: ha estudiat molt, ha viatjat molt, ha fet de professor a la universitat, ha conegut tothom. Bennasar també diu: "És tan poc semblant crear un personatge com el pare Massot que només la realitat l'ha pogut inventar." Crec que té raó. ■